

22130069

ESTONIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
ESTONIEN A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ESTONIO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Kirjutage kommentaar **ühele** järgnevaist:

1.

Tuul oli eile tugev.
Paplid sahisesid ja krabisesid,
kanaliäärne tee kadus kaugemal hämusse,
sadas vatti nagu sadanuks lund.

- 5 Isa loengud –
samal ajal nagu praegugi, enneõhtusöögiaeg,
ta võtab meid ühes ja viib „valdusi vaatama“;
see tähendab lüheldast jalutuskäiku maanteeni,
mööda teed sada meetrit ja ringiga tagasi –
- 10 „Pappel, ladina keeles *populus*,“ ta alati mainib,
„Kasvab kiiresti nii kõrgusesse kui ka maasse,
oma juurtega hoiavad need otse kuninglikud puud pinnast kinni.
Ühe papli juurestik võib ulatuda kümnete
ja kümnete meetrite kaugusele,
- 15 ja oma juure saab ta alla, nagu pajugi,
kasvõi maasse torgatud vitsast.
Näete, see sama allee –
vesi ja tuul oleks ammu viinud pinnase kaasa,
meie põllud võlgnevad oma püsi erosiooni takistavatele jõududele“.
- 20 Isa rääkis pikalt ja tema laused lohisesid ümber nurga,
ta võis alustada ning lõpetada sellesama
mõttega alles koju tagasi jõudes.
Ta alustas nagu tavaliselt paplitest,
seejärel jõudis erosiooni juurest turbani, turbaga seoses
- 25 rääkis Sint Jami ajaloost, kõrbest, Ristija Johannesest,
Salome’st kõneldes peatus linakasvatusel, ja naisel kui niisugusel,
Meetjeslandi nime päritolu seletas ta Charles V eest
peidetud noorte naistega,
(meie vennaga teadsime tema loenguid juba peast,
- 30 seepärast mõtlesimegi noortele naistele
ja ei pööranud suuremat tähelepanu),
ning jõudis noorikute juurest omariikluseni,
rahva ja keele kestmiseni,
ning sealt jälle paplite ning juurte juurde –
- 35 sel hetkel astusime jälle majja ning isa suudles ema põsele.

- Aga jaa, eile oli tugev tuul, paplid pudutasid,
õnneks teisele poole, majast eemale,
meil olid kõik aknad lahti, tekkinud tõmbetuul paugutas uksi,
mille peale ma alati ehmatasin – uks kääksatas aeglaselt,
- 40 kogus hoogu ning lendas suure kõmakaga kusagil majas kinni.
[...]

Kaur Riismaa, *Me hommikud, me päevad, õhtud, ööd* (2011)

2.

Ei või õige olla kõiges ainult halba näha. Headus on maailmas siiski olemas. (Püüan lahti riietuda oma eelarvamustest ja kõrvale jätta tunded, nii poolehoiu kui vastumeelsuse.) Paljud maailma suurtest mõtlejatest on selle probleemi kallal pead murdnud, aga alles Gottfried Wilhelm Leibniz (1646–1716) suutis mind lõplikult veenda: headus on maailmas olemas, sest kui ei oleks headust, kui maailm oleks läbinisti kuri ja halb, siis ei tajuski keegi meist kurjust. Kui ei oleks olemas valgust, ei ühtki tähte ega tulesädet, siis me ei suudaks tajuda pimedust ega kannatada selle all. Kui kogu maailm oleks suhkrusai, ei teaski keegi meist, mis „suhkrusai“ on.

Kuskil tänaval lebab kass. Ta karv on sile ja läikiv. Tema eest on hästi hoolitsetud. Kolm korda päevas on ta saanud piima, pühapäeviti isegi koort, teisipäeviti ja reedeti värsket kala ja teistel päevadel kassitoitu märgist „KIT-E-KAT“ või „PUSSI“. Teda on silitatud, teda on armastatud. Auto, mille alla ta jäi, kuulus perekonnaisale viie lapse ja korralike elukommetega. Sõiduk oli ostetud selleks, et lapsed pääseksid linnast välja maaõhku hingama. Kassi allajäämise õhtul ruttas perekonnaisa pikemalt ärireisilt tulles koju oma armastatud abikaasa ja ootavate laste juurde – tal oli neile igapäevale kaasas šokolaaditahvel pähklitega. Tänavavalgustus oli nõrk ja ta ei näinud kassi. Loom kaotas kohe teadvuse ja suri ilma valuta. Ta tagumiste jalgade tõmblemine oli pelk närvirefleks. Võib-olla virvendas tal sel ajal ajus veel viimne magus unenägu.

Võib-olla on elu ainult unenägu, mõtleb Monika. Päevad virvendavad mööda, üks teise sarnane, aga ometi kõik erinevad. Kui sirutada käsi välja, libiseb kõik sõrmede vahelt, kaob, ununeb, jääb järele ainult number kalendris. Esmaspäev. Lilian Holm sureb, aga mitte haigusesse, mille pärast teda raviti. Õhtul praeb Monika räimi. Teisipäev. Nad magavad lahtise akna all. Ivo liigutab ennast unes. Kolmapäev. Monika küsib hommikul Ivolt, mida ta unes oli näinud, aga Ivo ei mäleta. Õhtul räägivad nad jälle pikalt Taaviga. Neljapäev. Imelik kurbus valdab Monikat kogu hommikupoole.

Helga Nõu, *Tiiger, tiiger* (1969)